

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Budżetu i Finansów

KBF.410.009.04.2018

Pan
Marek Dietl
Prezes Zarządu
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
ul. Książęca 4
00-498 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 29 sierpnia 2019 r. (KPK-KPO.443.103.2019)

P/18/112 – Działalność organów i instytucji państwowych oraz podmiotów organizujących rynek
finansowy wobec spółki GetBack S.A., podmiotów oferujących jej papiery wartościowe oraz
ją audytujących

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka
kontrolowana

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie Spółka Akcyjna, ul. Książęca 4,
00-498 Warszawa (dalej także: GPW, Giełda)

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Marek Dietl, Prezes Zarządu od 27 września 2017 r.¹

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili:

Jarosław Grzywiński, p.o. Prezesa Zarządu, od 15 marca 2017 r. do 15 czerwca
2017 r.,

Małgorzata Zaleska, Prezes Zarządu, od 10 lutego 2016 r. do 14 marca 2017 r.²,

Paweł Tamborski, Prezes Zarządu, od 25 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r.,

Adam Maciejewski, p.o. Prezesa Zarządu, od 21 grudnia 2012 r. do 17 stycznia
2013 r., Prezes Zarządu, od 17 stycznia 2013 r. do 25 lipca 2014 r.,

Ludwik Sobolewski, Prezes Zarządu, od 28 czerwca 2006 r. do 21 grudnia 2012 r.

Zakres przedmiotowy
kontroli Zakres
przedmiotowy kontroli

Dopuszczenie papierów wartościowych GetBack S.A. do obrotu na rynkach GPW
oraz monitorowanie i egzekwowanie wywiązywania się przez GetBack S.A.
z obowiązków informacyjnych

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2018 r.

Podstawa prawna
podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów

Kontrolerzy

1. Adam Durski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr KBF/95/2018 z dnia 23 października 2018 r. oraz nr KBF/30/2019 z dnia 4 lutego 2019 r.
2. Piotr Mienicki, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KBF/99/2018 z dnia 24 października 2018 r. oraz nr KBF/31/2019 z dnia 4 lutego 2019 r.
3. Jarosław Borowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KBF/32/2019 z dnia 11 lutego 2019 r.

(akta kontroli str. 1-2, 4797-4799)

¹ 19 czerwca 2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę w sprawie powołania M. Dietla na stanowisko Prezesa Zarządu Giełdy, która weszła w życie z dniem doręczenia GPW decyzji KNF w sprawie wyrażenia zgody na zmianę w składzie Zarządu Giełdy, co nastąpiło 27 września 2017 r.

² 12 stycznia 2016 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki powołało M. Zaleską na stanowisko Prezesa Zarządu. Decyzja ta weszła w życie z dniem doręczenia Spółce decyzji KNF w sprawie wyrażenia zgody na zmianę w składzie Zarządu Giełdy, tj. 10 lutego 2016 r.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli dopuszczenie papierów wartościowych GetBack S.A. do obrotu giełdowego na rynku podstawowym odbyło się zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek oficjalnych notowań giełdowych oraz emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku⁵ oraz w Regulaminie Giełdy⁶. Natomiast kontrola NIK wykazała brak faktycznego nadzoru nad procesem przygotowania dla Zarządu Giełdy opinii w sprawie dopuszczenia obligacji publicznych i akcji GetBack S.A. do obrotu giełdowego na rynku podstawowym, co doprowadziło do tego, że ocena spełniania przez GetBack S.A. kryteriów ustalonych w § 10 pkt 1-5 Regulaminu Giełdy dokonana została w oparciu o częściowo błędne lub nieaktualne dane.

Giełda zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym w szczególności z postanowieniami Regulaminu Alternatywnego Systemu Obrotu⁷ wprowadzała obligacje GetBack S.A. do alternatywnego systemu obrotu oraz nadzorowała wywiązywanie się przez GetBack S.A. z obowiązków informacyjnych w okresie, gdy na rynkach prowadzonych przez GPW notowane były tylko obligacje wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu.

Giełda sprawowała także nadzór nad obrotem papierami wartościowymi GetBack S.A. Zarząd Giełdy wykonał żądanie Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: KNF) i w dniu 17 kwietnia 2018 r. zawiesił notowania papierów wartościowych GetBack S.A. na wszystkich rynkach. [...]⁸.

NIK zwraca także uwagę, że choć przyznanie przez Zarząd GPW w 2018 r. nagrody dla GetBack S.A. za optymalne wykorzystanie możliwości rynków prowadzonych przez Giełdę nie naruszało przepisów, to GPW nie stosuje w tym zakresie zasad, które zabezpieczałyby GPW przed ryzykami reputacyjnymi. Przed przyznaniem nagrody wpłynęło do GPW zawiadomienie sygnalisty, wskazujące na bardzo istotne nieprawidłowości w działaniu GetBack S.A., a sześć tygodni po jej wręczeniu obrotu papierami wartościowymi GetBack S.A. zostały zawieszony i Spółka została poddana postępowaniu restrukturyzacyjnemu w celu ochrony przed wierzycielami, którymi są między innymi obligatariusze GetBack S.A.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dopuszczenie papierów wartościowych¹⁰ GetBack S.A. do obrotu na rynkach GPW

Opis stanu faktycznego

1. GetBack S.A. złożyła do Giełdy 18 wniosków o dopuszczenie instrumentów finansowych na rynki organizowane przez GPW, z czego:

⁴ W niniejszej kontroli Najwyższa Izba Kontroli nie stosowała skali ocen. Oceny są przedstawiane w formie opisowej. Dz. U. Nr 84, poz. 547.

⁶ Regulamin Giełdy przyjęty uchwałą Nr 1/1110/2006 Rady Giełdy z dnia 4 stycznia 2006 r., ze zm.

⁷ Regulamin Alternatywnego Systemu Obrotu przyjęty uchwałą Nr 147/2007 Zarządu Giełdy z dnia 1 marca 2007 r., ze zm.

⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, ze zm.).

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Papiery wartościowe GetBack S.A. notowane na rynkach GPW obejmowały obligacje korporacyjne w ofercie prywatnej (obligacje zwykle na okaziciela wyemitowane w trybie przewidzianym w art. 33 pkt 2 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach Dz. U. z 2018 r. poz. 483, ze zm.), obligacje korporacyjne w ofercie publicznej (obligacje zwykle na okaziciela wyemitowane w trybie oferty publicznej przewidzianym w art. 33 pkt 1 ustawy o obligacjach), akcje zwykle na okaziciela oraz prawa do akcji zwykłych na okaziciela.

- dziesięć wniosków dotyczyło 27 serii obligacji wyemitowanych w ofercie prywatnej – dziewięć wniosków Giełda rozpatrzyła pozytywnie i wprowadziła 23 serie obligacji prywatnych do alternatywnego systemu obrotu¹¹ (dalej: GPW ASO), a jeden wniosek dotyczący czterech serii obligacji został wycofany przez Spółkę,
- sześć wniosków dotyczyło sześciu serii obligacji wyemitowanych w ofercie publicznej i dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, tj. Głównym Rynku GPW (dalej: GPW GR),
- dwa wnioski dotyczyły dopuszczenia do obrotu na GPW GR akcji GetBack S.A. oraz praw do akcji.

Łączna wartość brutto środków pozyskanych przez GetBack S.A. z emisji obligacji, wprowadzonych następnie do obrotu na rynkach organizowanych przez Giełdę, wyniosła 534,1 mln zł. Obligacje o łącznej wartości nominalnej 277,7 mln zł zostały wyemitowane w ramach emisji prywatnych¹², a obligacje o wartości 256,4 mln zł w ofercie publicznej¹³. Kwota brutto środków pozyskanych przez GetBack S.A. z emisji akcji wyniosła 370 mln zł. W okresie od debiutu pierwszej serii obligacji prywatnych Spółki na rynku GPW ASO w dniu 24 marca 2016 r. do debiutu pierwszej serii obligacji publicznych Spółki na rynku GPW GR w dniu 19 maja 2017 r. Giełda podjęła uchwały o wprowadzeniu do GPW ASO 17 serii obligacji prywatnych GetBack S.A.

(akta kontroli str. 59-61)

NIK zbadała zgodność z obowiązującymi przepisami i procedurami wprowadzenia do GPW ASO 17 serii obligacji GetBack S.A. z emisji prywatnych oraz dopuszczenia do obrotu na GPW GR wszystkich sześciu serii obligacji publicznych i akcji Spółki. Ustalenia NIK dotyczą zbadanej dokumentacji.

- a) Rozpoczęcie notowań pierwszych obligacji prywatnych GetBack S.A., serii G i H, nastąpiło 24 marca 2016 r. w systemie notowań ciągłych. Uchwały Zarządu Giełdy o wprowadzeniu do GPW ASO zbadanych serii obligacji prywatnych GetBack S.A. podjęte były w sposób zgodny z postanowieniami Statutu Giełdy i § 5 ust. 1 Regulaminu ASO. Uchwały Zarządu podejmowane były na wniosek Działu Rynku Kasowego/Działu Emitentów, na podstawie opinii Działu Rynku Kasowego/Działu Emitentów oraz opinii Działu Prawnego Giełdy. Opinie te dotyczyły spełnienia warunków wprowadzenia instrumentów finansowych GetBack S.A. do GPW ASO, określonych w §§ 3-5 Regulaminu ASO, dotyczących w szczególności publikacji dokumentu informacyjnego i sprawozdań finansowych, nieograniczonej zbywalności instrumentów finansowych, braku postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego wobec Emitenta. Wszystkie opinie Działu Rynku Kasowego/Działu Emitentów sporządzone w 2016 r. zawierały podsumowanie dokonanej analizy w następującym brzmieniu: *„W wyniku analizy zagadnień, o których mowa w § 5 ust. 2 pkt 2) lit. a-c) Regulaminu ASO, nie stwierdzono przesłanek*

¹¹ Alternatywny system obrotu GPW, jest to zorganizowany przez Giełdę system, o którym mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, ze zm.). Transakcje w tym systemie realizowane są w sposób określony w regulaminie ASO. Warunki dopuszczenia emitentów do GPW ASO są mniej wymagające niż do rynku regulowanego m.in. nie jest wymagany prospekt emisyjny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, i niższe są koszty debiutu.

¹² Kwota pozyskana łącznie z emisji obligacji prywatnych, wprowadzonych następnie do obrotu na rynku GPW ASO i na rynku BondSpot.

¹³ Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 512, ze zm.), zwanej dalej ustawą o ofercie publicznej, ofertą publiczną jest udostępnianie, co najmniej 150 osobom na terytorium jednego państwa członkowskiego lub nieoznaczonemu adresatowi, w dowolnej formie i w dowolny sposób, informacji o papierach wartościowych i warunkach ich nabycia, stanowiących wystarczającą podstawę do podjęcia decyzji o nabyciu tych papierów wartościowych.

pozwalających uznać, że wprowadzenie instrumentów finansowych objętych wnioskiem zagrażałoby bezpieczeństwu obrotu i interesowi jego uczestników. Dokument Informacyjny/Nota Informacyjna oraz raporty bieżące i okresowe publikowane przez Emitenta zawierają informacje na temat działalności Emitenta i jego wyników finansowych, pozwalające dokonać oceny inwestycyjnej obligacji Emitenta”.

(akta kontroli str. 10, 764-768, 1275-1282)

Opublikowany dokument informacyjny GetBack S.A., sporządzony na potrzeby wprowadzenia do GPW ASO 18.500 obligacji serii G, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, oraz 6.605 obligacji serii H, o wartości nominalnej 1.000 zł każda, zawierał, zgodnie z § 5 ust. 2 załącznika Nr 1 do Regulaminu ASO, na pierwszej stronie informację pogrubioną czcionką w brzmieniu: *„Inwestorzy powinni być świadomi ryzyka jakie niesie ze sobą inwestowanie w instrumenty finansowe notowane w alternatywnym systemie obrotu, a ich decyzje inwestycyjne powinny być poprzedzone właściwą analizą, a także jeżeli wymaga tego sytuacja, konsultacją z doradcą inwestycyjnym. Treść niniejszego dokumentu informacyjnego nie była zatwierdzana przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. pod względem zgodności informacji w nim zawartych ze stanem faktycznym lub przepisami prawa”.*

(akta kontroli str. 10, 512-763)

Pracownicy Działu Rynku Kasowego/Działu Emitentów terminowo wysyłali pisemne uwagi do złożonych przez GetBack S.A. wniosków o wprowadzenie obligacji do alternatywnego systemu obrotu GPW, określając precyzyjnie warunki, które GetBack S.A. musi spełnić jako emitent, aby obligacje zostały wprowadzone do obrotu zgodnie z § 3 i § 4 Regulaminu ASO.

(akta kontroli str. 10)

- b) Giełdowy debiut obligacji publicznych GetBack S.A. nastąpił 19 maja 2017 r. Obligacje zostały wyemitowane na podstawie prospektu emisyjnego obligacji na okaziciela w ramach Programu Emisji Obligacji w sześciu seriach PP1, PP2, PP3, PP4, PP5, PP6. Prospekt ten został zatwierdzony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z 9 marca 2017 r. Spółka sporządzała do niego aneksy, które także były zatwierdzane przez KNF.

W opinii Działu Prawnego Giełdy, po zapoznaniu się z wnioskiem GetBack S.A. o dopuszczenie dłużnych instrumentów finansowych do obrotu na rynku regulowanym Giełdy z dnia 25 kwietnia 2017 r., uzupełnionym w dniu 11 maja 2017 r., uznano, że obligacje zwykłe na okaziciela serii PP1 objęte wnioskiem spełniają warunki określone w § 3 ust. 1 Regulaminu GPW oraz § 4 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek oficjalnych notowań giełdowych oraz emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku. Warunki te dotyczyły w szczególności sporządzenia dokumentu informacyjnego, nieograniczonej zbywalności obligacji, nieprowadzenia wobec emitenta postępowania układowego ani likwidacyjnego oraz objęcie wnioskiem o dopuszczenie wszystkich obligacji tego samego rodzaju.

Także w ocenie Działu Emitentów zostały spełnione warunki formalne dopuszczenia do obrotu na GPW GR, określone w § 3 ust. 1 Regulaminu GPW.

Zgodnie z § 10 Regulaminu Giełdy, rozpoznając wniosek o dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu giełdowego Zarząd Giełdy bierze pod

uwagę w szczególności sytuację finansową emitenta, a zwłaszcza rentowności, płynności i zdolności do obsługi zadłużenia, jak również inne czynniki mające wpływ na wyniki finansowe emitenta (pkt 1) oraz bezpieczeństwo obrotu giełdowego i interes jego uczestników (pkt 5).

(akta kontroli str. 2212-2218, 2267-2272, 2403-2415)

[...] ¹⁴, zeznając w kwestii, jak przepisy § 10 pkt 1 i 5 Regulaminu Giełdy są stosowane w praktyce, podał, że kryteria te są analizowane przez Dział Emitentów. Jeżeli jakkolwiek punkt budziłby wątpliwości to Dział Emitentów nie powinien rekomendować dopuszczenia. [...] ¹⁵ nie weryfikuje każdorazowo szczegółowo pracy Działu Emitentów i Działu Prawnego, gdyż ze względów czasowych byłoby to niemożliwe. Polega na opinii tych działów. W każdej chwili wątpliwości są wyjaśniane w formie pytań przed albo w trakcie posiedzeń Zarządu.

(akta kontroli str. 4760-4764)

Członek Zarządu [...] ¹⁶ zeznał, że dopuszczenie papierów jest procesem, w którym bierze udział kilka komórek merytorycznych mających procedury wewnętrzne, opartym na regulaminie Giełdy i ASO. Giełda nie jest umocowana do tego, aby szczegółowo analizować sprawozdania finansowe emitenta. Opiera się na dokumentach poświadczonych przez Spółkę, biegłych rewidentów i autoryzowane podmioty. Sprawdzane są dokumenty pod kątem kompletności i braków formalnych. Emitent publikuje dokumenty określające wszystkie ryzyka dotyczące zakupu emitowanych papierów (prospekt emisyjny, dokument informacyjny i inne). Na koniec procesu Zarząd otrzymuje opinie komórek merytorycznych, zawierające informacje stanowiące podstawę do podjęcia decyzji dopuszczeniowej. Jako Zarząd nie weryfikuje danych zawartych w dokumentach Działu Prawnego i Działu Emitentów z prospektami emisyjnymi. Uchwały wewnętrzne Zarządu dotyczące dopuszczenia papierów wartościowych do obrotów podpisywane są jednoosobowo zgodnie z regulaminem pracy Zarządu. Decyzje podejmowane są kolegialnie. [...] ¹⁷ podał, że odpowiada za aspekt technologiczny funkcjonowania Giełdy. Nie wie, dlaczego wprowadzono zapisy § 10 pkt 1 i 5 do regulaminu Giełdy.

(akta kontroli str. 4769-4772)

Członek Zarządu Giełdy [...] ¹⁸ wyjaśnił, że przesłanki określone w § 10 Regulaminu Giełdy mają charakter niemierzalny i nie wskazują wartości progowych dla konkretnych parametrów. Ocena tych przesłanek polega na wartościowaniu i uwzględnianiu w ocenie okoliczności o charakterze indywidualnym.

(akta kontroli str. 67-71)

Główny specjalista w Dziale Emitentów [...] ¹⁹, który został przydzielony jako analityk do wykonywania czynności związanych z analizą wniosków o wprowadzenie/dopuszczenie instrumentów finansowych GetBack S.A. do

¹⁴ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączyła jest jawność danych osobowych.

¹⁵ Jak w przypisie 14.

¹⁶ Jak w przypisie 14.

¹⁷ Jak w przypisie 14.

¹⁸ Jak w przypisie 14.

¹⁹ Jak w przypisie 14.

obrotu na rynkach organizowanych przez GPW oraz przygotowania dla Zarządu GPW opinii w sprawie spełniania kryteriów wprowadzenia/dopuszczenia tych instrumentów, zeznał, że każdy emitent jest analizowany kompleksowo na podstawie elementów opisowych zawartych w dokumencie informacyjnym/prospekcie emisyjnym oraz sprawozdaniach finansowych. Analizuje on spółkę we wszystkich obszarach, tj. działalności operacyjnej, rynku na jakim funkcjonuje, jaki dostęp do kapitału ma emitent, jakie przeprowadzał wcześniej emisje, jaka jest sytuacja finansowa emitenta. Analiza ma charakter niemierzalny. Nie ma żadnych wyznaczników, jak to oceniać, jest to jego ekspercka analiza, obejmująca szereg aspektów biznesowych, ekonomicznych, finansowych i rynkowych.

(akta kontroli str. 4777-4780)

W obowiązującej procedurze giełdowej „Dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu giełdowego na Głównym Rynku GPW”, wprowadzonej 29 stycznia 2010 r., nie został wystandardyzowany szczegółowy, minimalny zakres informacji wskazanych ogólnie w § 10 Regulaminu Giełdy, które powinny być prezentowane w opiniach Działu Emitentów dla Zarządu Giełdy przed podjęciem decyzji o dopuszczeniu do obrotów na głównym rynku Giełdy. Nie ma żadnych wartości progowych dla wskaźników ekonomicznych osiąganych przez emitenta ani ustalonych liczbowo, ani w odniesieniu do wskaźników notowanych przez inne podmioty z sektora, w którym emitent działa, których przekroczenie wymagałoby zasygnalizowania Zarządowi sytuacji spółki, przedstawienia głębszej analizy lub dodatkowego omówienia sytuacji spółki w opinii Działu Emitentów.

(akta kontroli str. 17-31, 4777-4780)

W opinii Działu Emitentów dotyczącej dopuszczenia do obrotu obligacji serii PP1 podane zostały tylko dane za lata 2014-2016 o wysokości przychodów GetBack S.A., wyniku netto, kapitałów własnych oraz zobowiązań ogółem. Zobowiązania ogółem na koniec poszczególnych tych lat zostały podane w wysokości 223,8 mln zł, 469,6 mln zł i 583,0 mln zł. Tymczasem według danych podanych przez Spółkę w aneksie nr 1 do prospektu emisyjnego, zatwierdzonym przez KNF w dniu 9 marca 2017 r., w zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Spółki zobowiązania ogółem na koniec 2016 r. zostały wykazane w wysokości 1.244,7 mln zł, tj. o 661,7 mln zł (o 113,5%) wyższym niż podana w opinii Działu Emitentów. Te same dane, niezgodne z danymi sprawozdawczymi, zostały podane także w innych opiniach Działu Emitentów, tj. przy dopuszczeniu do obrotu na GPW GR obligacji serii PP2, PP3, PP4, PP5 i PP6 oraz akcji GetBack S.A.

W opinii dotyczącej dopuszczenia do obrotu obligacji serii PP4 Dział Emitentów przedstawił dane finansowe GetBack S.A. na koniec 2016 r., podczas gdy były już dostępne dane za I kwartał 2017 r., wskazujące na wyższą niż na koniec 2016 r. kwotę zobowiązań GetBack S.A.

(akta kontroli str. 1652-1655, 2064-2068, 2128-2129, 2212-2218, 2267-2272, 2403-2415)

Wszystkie te opinie przygotował główny specjalista w Dziale Emitentów [...] ²⁰, a zaakceptowała je wicedyrektor Działu Emitentów [...] ²¹ (PP1, PP2, PP4, PP5, PP6) lub upoważniony pracownik Działu Emitentów [...] ²² (PP3).

²⁰ Jak w przypisie 14.

²¹ Jak w przypisie 14.

²² Jak w przypisie 14.

Dział Emitentów w żadnej z opinii nie stwierdził zagrożeń dla bezpieczeństwa obrotu i interesów jego uczestników. Podano, że wysoki i rosnący poziom zadłużenia GetBack S.A. wynikał ze zwiększenia skali działalności Spółki.

Główny specjalista [...] ²³ zeznał, że w opinii dla Zarządu przedstawione zostały zobowiązania długoterminowe, bez zobowiązań krótkoterminowych. Była to pomyłka w przepisaniu danych finansowych – omyłka pisarska. Jego zdaniem, nie miała ona znaczenia dla wydania pozytywnej opinii w zakresie dopuszczenia dlatego, że sytuacja finansowa Spółki była postrzegana przez pryzmat jej zdolności do pozyskiwania kapitału, publicznie dostępnych danych o terminowym regulowaniu zobowiązań. W prospekcie był cały rozdział poświęcony możliwościom pozyskiwania kapitałów zewnętrznych przez Spółkę. Spółka była podmiotem dynamicznie zwiększającym działalność, co pozwalało sądzić, że zadłużenie będzie spłacane z przyszłych przepływów z działalności operacyjnej. Zdaniem [...] ²⁴, potwierdzeniem tej tezy jest okoliczność, że dane za III kwartał 2017 r. dotyczące zadłużenia Spółki w wysokości 2.475 mln zł podane w opinii przy dopuszczaniu obligacji serii PP5 i PP6 nie spowodowały wydania przez niego negatywnej opinii dla Zarządu Giełdy dotyczącej dopuszczenia obligacji do obrotu.

Zapisy w prospektach emisyjnych obligacji i akcji GetBack S.A. o ryzyku braku płynności zostały potraktowane jako czynniki ryzyka o charakterze ogólnym. Analityk uznał, że nie odniosły się one do szczególnych dla Spółki okoliczności. Wywnioskował to z ogólnego charakteru tych zapisów. Jest to czynnik ryzyka, który ma charakter standardowy.

(akta kontroli str. 4777-4780)

[...] ²⁵ zeznała, że zapoznała się z dokumentacją źródłową, ale wszystkich poszczególnych danych nie weryfikuje. Pracownik samodzielnie odpowiada za prawidłowość i kompletność przygotowania opinii. W jej ocenie, nawet gdyby poziom zadłużenia był wpisany prawidłowo nie zmieniłoby to jej rekomendacji do dopuszczenia papierów wartościowych GetBack S.A. do obrotu. Fakt dużego zadłużenia Spółki był publicznie dostępną informacją. Spółka regularnie pozyskiwała kapitał w wyniku emisji obligacji i akcji. W ówczesnym okresie nie było żadnych informacji o braku regulowania zobowiązań chociażby z tytułu obligacji. Wysoki poziom zadłużenia jest typową cechą spółek z branży windykacyjnej, które finansują się instrumentami dłużnymi. Wszystkie publiczne dostępne oceny analityków wskazywały na to zjawisko. Poziom zadłużenia Spółki wzrastał i prawidłowo podana wysokość zadłużenia Spółki za III kwartał 2017 r., przy dopuszczeniach ostatnich serii obligacji nie wpłynęła na zmianę opinii Działu Emitentów.

(akta kontroli str. 4785-4787)

NIK zauważa, że według sprawozdania skonsolidowanego GetBack S.A. relacja zobowiązań ogółem do kapitałów własnych na koniec 2016 r., I kwartału 2017 r. i III kwartału 2017 r. wyniosła odpowiednio 323%, 311% i 437%, podczas gdy maksymalny poziom tej relacji wśród innych firm windykacyjnych notowanych na GPW wyniósł 207% (Kredyt Inkaso na koniec I kwartału 2017 r. ²⁶), a w pozostałych przypadkach nie przekraczał 190%. Sytuacja GetBack S.A. w zakresie pokrycia zobowiązań kapitałem własnym

²³ Jak w przypisie 14.

²⁴ Jak w przypisie 14.

²⁵ Jak w przypisie 14.

²⁶ <http://relacjeinwestorskie.kredytinkaso.pl/wp-content/uploads/2018/02/1830.pdf>

odbiegała zatem od sytuacji innych podmiotów branży windykacyjnej. Wskazywała na jej bardziej agresywny sposób działania.

(akta kontroli str. 4805)

Zarząd Giełdy na wniosek Działu Emitentów, po zapoznaniu się z opiniami Działu Prawnego i Działu Emitentów, podjął uchwały w sprawie dopuszczenia do obrotu giełdowego obligacji serii PP1-PP6.

(akta kontroli str. 47-52, 1650, 2062, 2126, 2214, 2269, 2408)

[...]27, który podpisał uchwały o dopuszczeniu do publicznego obrotu obligacji serii PP2, PP3 i PP4 (uchwały w sprawie obligacji serii PP3 i PP4 zostały podjęte jednym głosem „za”, przy braku innych głosów) zeznał, że nie wiedział o różnicy między danymi w opiniach Działu Emitentów i sprawozdaniach finansowych Spółki. Podczas przesłuchania, bez analizy wskaźnikowej nie chciał przesądzić co do znaczenia tej rozbieżności dla oceny spełniania wymogów określonych w §10 pkt 1 i 5 Regulaminu Giełdy.

(akta kontroli str. 4760-4764)

Członek Zarządu Giełdy [...]28, który podpisał uchwały dopuszczające do obrotu obligacje serii PP1, PP5, PP6 (uchwała w sprawie obligacji serii PP1 została podjęta trzema głosami „za”, przy braku innych głosów, a uchwały w sprawie obligacji serii PP5 i PP6 jednym głosem „za”, przy braku innych głosów) zeznał, że na poziomie Zarządu GPW nie dokonuje się weryfikacji danych. Potencjalnie wyższa kwota zadłużenia może mieć znaczenie w kontekście wymogów, określonych w §10 pkt 1 i 5 Regulaminu Giełdy, jednakże dane finansowe nie są wprost barierą dla pozytywnej opinii komórek merytorycznych. Rozpatruje się szerszy kontekst funkcjonowania i charakterystyki danego emitenta i branży, w której działa.

(akta kontroli str. 4769-4772)

[...]29 wyjaśnił, że w przypadku GetBack S.A. refinansowanie zadłużenia Grupy kapitałowej GetBack S.A. było jednym z celów programu emisji obligacji w ofercie publicznej. Informacja o możliwości przeznaczenia wpływów z emisji obligacji GetBack S.A. między innymi na spłatę innych zobowiązań, dzięki zamieszczeniu jej w prospekcie była informacją publiczną i podmioty podejmujące decyzję o nabyciu oferowanych obligacji mogły dokonać oceny trafności założonych celów. W ocenie Giełdy nie istniały przesłanki do wnoszenia zastrzeżeń i uwag co do przedstawionych w prospekcie emisyjnym programu emisji obligacji GetBack S.A. zamiarów przeznaczenia wpływów z emisji na refinansowanie zadłużenia Grupy.

(akta kontroli str. 64-65, 1769)

W żadnej z kolejnych przedstawianych Zarządowi Giełdy opinii Działu Emitentów dotyczących wniosków GetBack S.A. o dopuszczenie obligacji nie wniesiono zastrzeżeń do zdolności GetBack S.A. do obsługi rosnącego zadłużenia. Zastrzeżenie takie nie zostało poczynione także w opinii do wniosku o dopuszczenie do obrotu serii PP6. Opinia ta została sporządzona w dniu 8 marca 2018 r., tj. trzy miesiące po wpłynięciu do GPW anonimowego zawiadomienia sygnalisty, informującego, że działalność GetBack S.A. może nosić znamiona piramidy finansowej, która finalnie dotknie część rynku finansowego w Polsce. W zawiadomieniu odnośnie do GetBack S.A. (GB)

²⁷ Jak w przypisie 14.

²⁸ Jak w przypisie 14.

²⁹ Jak w przypisie 14.

podano, że „działalność GB polega na wykazywaniu dość dużej rentowności w średnim/krótkim i „odsuwaniu” problemu na później, aż do momentu gdy obecni właściciele będą mogli spokojnie wyjść z akcjonariatu spółki giełdowej. Działalność taka jest możliwa, gdy spółka dokonuje z roku na rok coraz większych inwestycji w portfele wierzytelności (tożsamo działają piramidy finansowe). W ostatnich latach GB dokonywał sporych inwestycji na rynku polskim, zdobywając rolę lidera z ponad 50% udziałem w zakupach wierzytelności (z roku na rok coraz więcej). Obecnie rynek polski jest za mały, gdyż GB musiałby zdobyć 100% rynku i w związku z tym rozpoczął ekspansję poza granice kraju. Poniższe praktyki gwarantują GB bardzo dobre wyniki krótkoterminowo, natomiast gwarantują inwestorom GB oraz pożyczkodawcom kapitału spore problem w kolejnych 2-3 latach.” Wśród opisanych praktyk wymieniono w szczególności zawyżanie wyceny portfeli wierzytelności zarządzanych przez GetBack S.A., brak niezależnej wyceny i brak niezależnego audytu krzywej spłat wierzytelności podanej w prospekcie emisyjnym.

Tymczasem Dział Emitentów w opinii do wniosku, tak jak w opiniach wcześniejszych stwierdził, że wysoki i rosnący poziom zadłużenia wynika ze zwiększenia przez Spółkę skali działalności. Żadnym dodatkowym komentarzem nie zostały opatrzone dane o podanym wzroście zadłużenia Spółki z 583,0 mln zł na koniec 2016 r. (kwota ta jak wspomniano wcześniej była błędna) do 2.475,1 mln zł na koniec III kwartału 2017 r., tj. o 324,5%, przy równoczesnym wzroście kapitałów własnych wynoszącym 47,1%. W opinii Działu Emitentów poza prezentacją tych danych oraz danych o przychodach i wyniku netto nie zawarto żadnej analizy wskaźnikowej. Dział Emitentów podtrzymał natomiast opinię, że w wyniku analizy złożonej dokumentacji nie stwierdzono zagrożeń dla bezpieczeństwa obrotu i interesu jego uczestników.

(akta kontroli str. 248-249, 2410-2411, 4815-4817)

Prawidłowość dopuszczenia i wprowadzenia akcji i obligacji GetBack S.A. na rynki prowadzone przez GPW była przedmiotem audytu doraźnego, przeprowadzonego przez Dział Audytu Wewnętrznego GPW w okresie od 14 czerwca do 6 lipca 2018 r. W podsumowaniu wyników audytu podano, że w trakcie badania nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przez GPW zapisów Regulaminu Alternatywnego Systemu Obrotu oraz zapisów Regulaminu Giełdy, tj.: kompletności i poprawności dokumentacji, na podstawie której podejmowane były uchwały Zarządu Giełdy o dopuszczeniu i/lub wprowadzeniu do obrotu na rynku regulowanym oraz w Alternatywnym Systemie Obrotu akcji i obligacji GetBack S.A. ani terminowości tego procesu. W raporcie końcowym [...] ³⁰ nie zostały podniesione kwestie błędnych danych podanych w opiniach Działu Emitentów ani kwestia nieuwzględnienia zawiadomienia sygnalisty.

(akta kontroli str. 4747-4756)

[...] ³¹ wyjaśnił, że zgodnie z informacją przekazaną przez Dział Relacji Korporacyjnych, uzgodnioną z Działem Emitentów oraz Działem Compliance i Ryzyka „Anonimowa korespondencja zatytułowana „Zawiadomienie Sygnalisty”, którą Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA otrzymała na przełomie grudnia 2017 r. i stycznia 2018 r., była adresowana

³⁰ Jak w przypisie 14.

³¹ Jak w przypisie 14.

równoległe do innych instytucji i podmiotów, takich jak Komisja Nadzoru Finansowego, UOKiK oraz największe firmy audytorskie. W związku z tym GPW nie przekazywała jej do innych organów. W podobnej formie i trybie przekazane zostały wówczas trzy „zawiadomienia”, które dotyczyły trzech różnych spółek z branży windykacyjnej, jednak bez wskazania ich nazw, tak więc przypisanie zawartych z zawiadomieniami opisów konkretnym spółkom notowanym na GPW mogło opierać się jedynie na domysłach. Wszystkie zawiadomienia stanowiły de facto analityczne opracowania na temat modelu funkcjonowania opisywanych podmiotów. Opracowania (jak w dalszej części tekstu nazwali je – mówiący o sobie w liczbie mnogiej - sami ich autorzy, zwracając jednocześnie uwagę na możliwość pozostawiania nieobiektywnymi) zostały oparte na publicznie dostępnych informacjach i stanowiły ocenę sposobu prowadzenia działalności przez zanonimizowane podmioty. W żadnym fragmencie opracowania te nie odnosiły się do obszarów podlegających bezpośrednio nadzorowi GPW, w szczególności takich jak kwestie związane z obrotem giełdowym, emisją akcji lub obligacji, procedurą dopuszczania czy wprowadzania instrumentów finansowych do obrotu giełdowego.”

(akta kontroli str. 249)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela tego stanowiska, wskazując, że działania opisane w zawiadomieniu sygnalisty można rozpatrywać w kontekście sytuacji finansowej Spółki oraz bezpieczeństwa obrotu, a więc zagadnień, jakie zgodnie z §10 pkt 1 i 5 Regulaminu Giełdy powinien brać pod uwagę Zarząd Giełdy, rozpoznając wniosek o dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu giełdowego.

- c) Giełdowy debiut akcji GetBack nastąpił 17 lipca 2017 r. Prospekt emisyjny został zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 16 czerwca 2017 r. Uchwałą Nr 760/2017 z dnia 12 lipca 2017 r. Zarząd Giełdy dopuścił do obrotu na rynku GPW GR akcje GetBack S.A. serii A, B, C, D i E. Uchwała została podjęta zgodnie ze Statutem Giełdy, po zapoznaniu się członków Zarządu z wnioskiem Działu Emitentów oraz pozytywnymi opiniami Działu Emitentów i Działu Prawnego dotyczącymi spełnienia przez GetBack S.A. warunków dopuszczenia akcji do obrotu na rynku regulowanym – rynku oficjalnych notowań, określonych w § 2 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek oficjalnych notowań giełdowych oraz emitencji papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku, a także wymogów określonych w § 3 ust. 1 pkt 1-2 ust. 2 pkt 1, 2 a, b, ust. 6 i § 14 Regulaminu Giełdy. W opinii Działu Emitentów stwierdzono między innymi, że zgodnie z § 3 pkt 2 wyżej wymienionego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 2010 r. GetBack S.A. podała do publicznej wiadomości w prospekcie emisyjnym informacje umożliwiające inwestorom ocenę jej sytuacji finansowej i gospodarczej oraz ryzyka związanego z nabywaniem akcji objętych wnioskiem. Według standardowej procedury działania dane podane w prospekcie nie były przedmiotem weryfikacji przez GPW.

W opinii Działu Emitentów, analogicznie jak w opisanych wcześniej opiniach na potrzeby dopuszczenia do publicznego obrotu na GPW GR obligacji serii PP1-PP6, zostały podane błędne dane o wysokości zadłużenia ogółem Spółki na koniec 2016 r. Ponadto podana została suma zobowiązań ogółem na koniec I kwartału 2017 r. w wysokości 813,1 mln zł. Wielkość ta także była niezgodna ze danymi opublikowanymi przez Spółkę. W prospekcie emisyjnym

akcji podane zostały bowiem dane o zadłużeniu ogółem w wysokości 1.378,6 mln zł, tj. o 565,5 mln zł (o 69,6%) wyższej niż podane w opinii Działu Emitentów.

Opinię tę także sporządził główny specjalista w Dziale Emitentów[...]³², a zatwierdziła pracownik Działu Emitentów [...]³³.

(akta kontroli str. 2468-2477, 2916)

Także do tej opinii odnoszą się przedstawione na str. 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego zeznania głównego specjalisty w Dziale Emitentów [...]³⁴, wskazujące omyłkę jako przyczynę podania błędnych danych.

(akta kontroli str. 4777-4780)

Były Członek Zarządu Giełdy [...]³⁵, który podpisał uchwałę Zarządu GPW o dopuszczeniu do obrotu akcji GetBack S.A. nie odebrał wezwania do złożenia zeznań w charakterze świadka i nie stawiał się na przesłuchanie.

(akta kontroli str. 4796)

2. Dopuszczone przez Zarząd GPW do obrotu obligacje i akcje GetBack S.A. były przedmiotem transakcji na rynkach GPW. W dniu 1 lutego 2018 r. Zarząd Giełdy podjął decyzję o przyznaniu Spółce nagrody za rok 2017 w kategorii „Optymalne wykorzystanie możliwości rynków prowadzonych przez Giełdę”. Nagroda została wręczona w dniu 28 lutego 2018 r. w trakcie dorocznej gali branżowej „Podsumowanie Roku Giełdowego”, przez co Giełda przyczyniła się do budowania wizerunku Spółki. Jak wyjaśnił [...]³⁶ decyzja o przyznaniu nagród jest corocznie decyzją Zarządu Giełdy podejmowaną w oparciu o rekomendacje przygotowane przez poszczególne działy merytoryczne GPW. Wyżej wymieniona kategoria znalazła się na liście rekomendowanych kategorii przygotowanych wewnętrznie przez GPW. Kandydat do nagrody w tej kategorii został wytypowany w styczniu 2018 r., w oparciu o mierzalne dane statystyczne Giełdy za rok 2017. Spośród spółek, które zadebiutowały na rynku giełdowym w 2017 r., GetBack S.A. przeprowadziła najwyższą pod względem wartości kapitału pozyskanego na rozwój Spółki ofertę publiczną nowych akcji. Zarząd Giełdy przyznając GetBack S.A. nagrodę, wziął również pod uwagę aktywność GetBack S.A. w zakresie wprowadzania do obrotu giełdowego kolejnych emisji obligacji w 2017 r. na rynkach GPW ASO i GPW GR.

[...]³⁷ wyjaśnił także, że dokonując oceny Spółki w kontekście możliwości przyznania nagrody, Giełda opierała się jedynie na informacjach publicznie dostępnych, w tym w szczególności na sporządzanych prospektach emisyjnych i dokumentach informacyjnych, oraz na informacjach bieżących przekazywanych przez Spółkę. Żadne źródła opiniotwórcze nie dawały podstaw do powzięcia wątpliwości na temat kondycji GetBack S.A. Wręcz przeciwnie – Spółka podlegała ocenom agencji ratingowych, a analitycy rynkowi wydawali pozytywne rekomendacje na jej temat.

Powyższe wskazuje, że przy podejmowaniu decyzji nie wzięto pod uwagę anonimowego zawiadomienia sygnalisty, które wpłynęło do GPW na przełomie lat 2017/2018, wskazującego na możliwy piramidalny charakter działania Spółki

³² Jak w przypisie 14.

³³ Jak w przypisie 14.

³⁴ Jak w przypisie 14.

³⁵ Jak w przypisie 14.

³⁶ Jak w przypisie 14.

³⁷ Jak w przypisie 14.

i zagrożenia dla uczestników rynku dostarczających kapitał Spółce, które zmaterializowały się już po sześciu tygodniach od dnia wręczenia nagrody. Przyznanie nagrody nie odbywało się na podstawie procedury lub pisemnych zasad, które nakazywałyby uwzględnienie takich sygnałów i zabezpieczały w ten sposób GPW przed ryzykiem reputacyjnym, związanym z przyznaniem nagrody podmiotowi, którego notowania zostaną niebawem zawieszane.

(akta kontroli str. 212-248)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W opiniach Działu Emitentów do wniosków o dopuszczenie do obrotu giełdowego obligacji serii PP1-PP6 oraz akcji GetBack S.A. zostały podane błędne dane o wysokości zadłużenia ogółem GetBack S.A., a przyjętą praktyką Członków Zarządu było, że dane podane w opinii nie były weryfikowane. Ponadto w opinii dotyczącej dopuszczenia do obrotu obligacji serii PP6 nie zostało uwzględnione zawiadomienie sygnalisty wskazujące na piramidalny charakter działania GetBack S.A. Zagrożenia dla bezpieczeństwa obrotu, na które wskazał sygnalista zmaterializowały się już dwa miesiące po dopuszczeniu do obrotu obligacji serii PP6. Wszystkie opinie, zawierające błędne dane, zostały sporządzone przez głównego specjalistę w Dziale Emitentów [...] ³⁸, do którego według pkt 1 lit. a jego zakresu obowiązków z 6 czerwca 2017 r. należała ocena formalna i merytoryczna wniosków oraz przygotowanie opinii dla Zarządu Giełdy w sprawie wniosków emitentów ubiegających się o dopuszczenie instrumentów finansowych do obrotu na GR GPW. Błędem tym nie zapobiegł nadzór nad przebiegiem procesu sprawowany przez [...] ³⁹, na podstawie pkt 1 lit. h jej zakresu obowiązków z 15 października 2015 r. oraz przyjętego podziału zadań w Dziale Emitentów. Nie zostały one wykryte także *ex post* w wyniku badania przeprowadzonego przez Dział Audytu Wewnętrznego.

(akta kontroli str. 1652-1655, 2064-2068, 2128-2129, 2212-2218, 2267-2272, 2403-2415, 4760-4764, 4769-4772, 4777-4780, 4785-4787)

Zdaniem NIK, powyższa sytuacja wskazuje, że dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym było w tak ważnych aspektach, jak zapewnienie bezpieczeństwa obrotu i ochrona interesów inwestorów, uzależnione od oceny sytuacji finansowej Emitenta dokonanej przez jednego pracownika, przy braku ustalonych mierzalnych kryteriów oceny i braku szczegółowego nadzoru. Takie rozwiązania, poza zwiększeniem ryzyka podjęcia błędnej decyzji, niosą ze sobą także zagrożenia korupcyjne.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, dopuszczenie przez Zarząd Giełdy do obrotu giełdowego papierów wartościowych GetBack S.A. odbyło się zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów (...) oraz w Regulaminie Giełdy. Jednakże w postępowaniach o dopuszczenie do obrotu giełdowego obligacji serii PP1-PP6 oraz akcji, przy ocenie emitenta według kryteriów określonych w § 10 pkt 1 i 5 Regulaminu Giełdy, Zarząd Giełdy dysponował częściowo błędnymi lub nieaktualnymi danymi. Było to spowodowane brakiem faktycznego nadzoru nad prawidłowością danych zawartych w opiniach Działu Emitentów, wykorzystywanych przez Zarząd Giełdy przy rozpatrywaniu wniosków o dopuszczenie do obrotu giełdowego ww. papierów wartościowych GetBack S.A.

Zarząd GPW, honorując GetBack S.A. nagrodą za optymalne wykorzystanie możliwości rynków prowadzonych przez Giełdę, nie naruszył żadnych przepisów prawa. Nagroda nie była jednak przyznawana na podstawie regulacji, które zabezpieczałyby GPW przed ryzykami reputacyjnymi, nawet gdy do GPW wpłynęło

³⁸ Jak w przypisie 14.

³⁹ Jak w przypisie 14.

zawiadomienie o potencjalnych bardzo istotnych nieprawidłowościach w działaniu Spółki. Fakt, że sześć tygodni po wręczeniu Spółce nagrody obrotu jej papierami wartościowymi zostały zawieszona w wyniku podejrzenia nie służył wzmocnieniu zaufania do Giełdy.

OBSZAR

2. Monitorowanie i egzekwowanie wywiązywania się przez GetBack S.A. z obowiązków informacyjnych wobec Giełdy oraz nadzór nad obrotem akcjami GetBack S.A. i spółki nabytej przez GetBack S.A.

Opis stanu faktycznego

1. Od 2 marca 2015 r., tj. od daty złożenia przez GetBack S.A. wniosku o wprowadzenie obligacji do GPW ASO, do 12 maja 2017 r., tj. do dnia dopuszczenia obligacji GetBack S.A. do obrotu na rynku regulowanym, Spółka podlegała obowiązkowi informacyjnym, określonym w załączniku nr 4 do Regulaminu ASO. Monitorowanie wywiązywania się GetBack S.A. z obowiązków informacyjnych wobec Giełdy polegało na odbieraniu przez Dział Emitentów wymaganych raportów bieżących i okresowych, przekazywanych przez GetBack S.A. za pośrednictwem Elektronicznej Bazy Informacji (dalej: EBI), oraz na analizie otrzymanych raportów pod kątem ich terminowości oraz zakresu informacji. W Dziale Emitentów obowiązywała procedura „*Nadzorowanie wypełniania przez emitentów obowiązków informacyjnych w Alternatywnym Systemie Obrotu*”. Nadzór nad wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez GetBack S.A. prowadzony był w sposób ciągły od dnia złożenia wniosku o wprowadzenie obligacji prywatnych GetBack S.A. do obrotu na rynku GPW ASO. Dział Emitentów nie odnotował żadnych naruszeń obowiązków informacyjnych przez GetBack S.A. Spółka udostępniała Giełdzie raporty bieżące i okresowe terminowo, zgodnie z przepisami załącznika nr 4 do Regulaminu ASO „*Informacje bieżące i okresowe przekazywane przez emitentów dłużnych instrumentów finansowych w alternatywnym systemie na Catalyst*”. W zawartości raportów GPW nie zidentyfikowała braków. Raporty zawierały sprawozdania finansowe, których prawidłowość i rzetelność poświadczali zarząd Spółki. Roczne sprawozdania finansowe zawierały raport i opinię z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta/firmę audytorską. Prezes Zarządu podał, że w wyniku prowadzonych przez Giełdę czynności sprawdzających w stosunku do GetBack S.A. nie zostały zidentyfikowane naruszenia obowiązków informacyjnych określonych w załączniku Nr 4 do Regulaminu ASO. Informacja o niestwierdzeniu przez Giełdę przypadków naruszenia przez GetBack S.A. Regulaminu ASO, które kwalifikowałyby się do zastosowania względem niej sankcji regulaminowej została przekazana do Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przed zatwierdzeniem prospektu emisyjnego w związku z dopuszczeniem instrumentów finansowych GetBack S.A. do obrotu na rynku regulowanym.

(akta kontroli str. 8, 72-82)

2. Na GPW jako spółce prowadzącej rynek ciąży obowiązek monitorowania przebiegu notowań w celu identyfikowania przypadków naruszenia regulacji dotyczących organizowania obrotu instrumentami finansowymi, zasad uczciwego obrotu, przypadków uzasadniających podejrzenie wystąpienia manipulacji lub wykorzystania informacji poufnej oraz sporządzenia zgłoszeń do Komisji Nadzoru Finansowego. [...] ⁴⁰. W latach 2013-2018 Giełda przekazała do Komisji Nadzoru Finansowego 78 powiadomień o łącznie 148 podejrzeniach manipulacji

⁴⁰ Jak w przypisie 8.

w systemie transakcyjnym, manipulacji informacją publiczną, wykorzystania informacji poufnej oraz działaniach spółek na niekorzyść akcjonariuszy. 83 podejrzenia dotyczyły rynku GPW ASO, a 65 dotyczyło rynku GPW GR. Liczba podejrzeń o manipulacje długookresowe (powyżej 90 dni) kursem papierów wartościowych w systemie transakcyjnym na rynkach GPW wyniosła łącznie 14, z czego tylko 5 dotyczyło rynku GPW ASO. W trakcie kontroli NIK Zarząd Giełdy przyjął protokół odbioru wdrożenia systemu informatycznego dedykowanego do wsparcia identyfikacji przypadków potencjalnych manipulacji na rynkach GPW. Wśród zawiadomień nie było zawiadomień dotyczących kursów akcji GetBack S.A. ani EGB Investments S.A. (dalej: EGB), której akcje w transakcji pozagiełdowej nabył GetBack S.A. z uwzględnieniem ceny ustalonej w obrocie giełdowym.

(akta kontroli str. 83-127, 250-275, 286-301, 377-419)

3. [...] ⁴¹. NIK zbadała działania GPW w reakcji na alert [...] ⁴². GPW przeanalizowała sytuację na podstawie informacji wewnętrznych z systemu giełdowego oraz informacji rynkowych i nie stwierdziła okoliczności wskazujących na nadużycie w obrocie akcjami, uznała natomiast, że zmiana kursu jest wynikiem kumulacji negatywnych informacji rynkowych. Spółka opublikowała cztery raporty bieżące, w których przedstawiła plany dalszej działalności w ramach aktualnego modelu biznesowego, jak również związanej z tym sytuacji finansowej Spółki. Uznano, że prasa oraz inwestorzy zinterpretowali raporty jako sygnał negatywny, potwierdzający spadającą od wielu miesięcy wycenę akcji. Wskazano, że nawet silny spadek kursu nie stanowi przesłanki wystarczającej do wysłania powiadomienia do KNF, jeżeli jest uzasadniony czynnikami zewnętrznymi, przy braku okoliczności wskazujących na nadużycie.

(akta kontroli str. 104-111)

Od 2 do 28 marca 2018 r. do GPW wpłynęły cztery zawiadomienia od trzech inwestorów o podejrzeniu manipulacji kursem akcji GetBack S.A. w związku ze spadkami cen tych papierów wartościowych po tym, gdy Spółka zapowiedziała emisję akcji bez prawa poboru dla dotychczasowych akcjonariuszy, lecz nie podała ceny emisyjnej. Po analizie zawiadomień Dział Notowań GPW nie znajdował dostatecznych przesłanek, by zawiadomić Komisję Nadzoru Finansowego (raportem STOR).

(akta kontroli str. 99-102)

4. Informacja o planowanym połączeniu spółek GetBack S.A i EGB była informacją publiczną pochodzącą z raportów w Elektronicznym Systemie Przekazywania Informacji (dalej: ESPI) podawanych przez obie spółki do publicznej wiadomości. GetBack S.A. w raportach bieżących ESPI (Nr 26/2017 z dnia 30 maja 2017 r. i Nr 79/2017 z dnia 7 sierpnia 2017 r.) podała, że nabyła poza Giełdą od funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Altus TFI S.A. 12.972.842 akcji EGB, reprezentujących w przybliżeniu 99,38% kapitału zakładowego tej spółki za kwotę 207,6 mln zł, a także podała ustaloną cenę jednej akcji EGB na 16 zł, zgodną z bieżącym notowaniem kursu akcji EGB.

W okresie od 6 listopada 2015 r. do 30 maja 2016 r. nastąpił znaczny wzrost kursu akcji EGB w GPW ASO z 3,50 zł do 16,30 zł. Miało to miejsce w sytuacji przy małej liczbie akcji będących w wolnym obrocie (free float).

⁴¹ Jak w przypisie 8.

⁴² Jak w przypisie 8.

[...]43.

(akta kontroli str. 417-419, 4806-4814)

5. Decyzjami z dnia 16 kwietnia 2018 r. Komisja Nadzoru Finansowego zażądała od GPW zawieszenia obrotu akcjami oraz obligacjami GetBack S.A. dopuszczonymi do obrotu na rynku regulowanym, jak i wprowadzonymi do alternatywnego systemu obrotu, z uwagi na okoliczności wskazujące na możliwość naruszenia interesu inwestorów. Tego dnia w godzinach porannych Spółka podała do publicznej wiadomości informacje o negocjacjach z Bankiem PKO BP S.A. i Polskim Funduszem Rozwoju S.A. na temat zapewnienia Spółce finansowania, która została stanowczo zdementowana przez wskazane przez Spółkę podmioty. KNF uznała, że sposób informowania przez Spółkę o rzekomo prowadzonych negocjacjach może przyczynić się do szkodliwej dla rynku dezinformacji i narażać inwestorów na nieracjonalne decyzje inwestycyjne. KNF nadała tym decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności. W dniach 16 i 17 kwietnia 2018 r. Zarząd Giełdy podjął uchwały o zawieszeniu obrotu wszystkimi papierami wartościowymi notowanymi na rynkach GPW od dnia 17 kwietnia 2018 r. Do dnia sporządzenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego zawieszenie pozostawało w mocy.

(akta kontroli str. 112-122)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

[...]44

(akta kontroli str. 84-94, 254-256)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Giełda zgodnie z obowiązującymi przepisami nadzorowała wypełnianie przez Spółkę obowiązków informacyjnych, gdy jej papiery wartościowe były notowane wyłącznie w ramach alternatywnego systemu obrotu. Przepisy te nie przewidywały obowiązku weryfikacji prawdziwości informacji publikowanych przez emitentów.

[...]45.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) wzmocnienie nadzoru nad procesem przygotowywania przez Dział Emitentów opinii dla Zarządu Giełdy w sprawie dopuszczenia papierów wartościowych do obrotu giełdowego na rynku podstawowym;
- 2) podjęcie działań w celu zapewnienia informowania Komisji Nadzoru Finansowego o potencjalnej manipulacji kursem papierów wartościowych, gdy wyniki analizy wskazują na możliwość wystąpienia takiej sytuacji, a Giełda nie może tego zweryfikować, nie posiadając dostępu do danych o indywidualnych transakcjach.

⁴³ Jak w przypisie 8.

⁴⁴ Jak w przypisie 8.

⁴⁵ Jak w przypisie 8.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 kwietnia 2019 r.

Kontrolerzy
Adam Durski
główny specjalista kp.

/-/

.....

podpis

Piotr Mienicki
doradca ekonomiczny

/-/

.....

podpis

Jarosław Borowski
doradca ekonomiczny

/-/

.....

podpis

Zmian w wystąpieniu
pokontrolnym dokonał:

Dyrektor
Departamentu Budżetu i Finansów
Stanisław Jarosz

.....

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów
Dyrektor
Stanisław Jarosz

/-/

.....

podpis